

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра виконавського мистецтва,
Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАВЧАЛЬНА (ВИКОНАВСЬКА / ФОЛЬКЛОРНА)
ПРАКТИКА**

Освітня програма Музичне мистецтво
за першим (бакалаврським) рівнем

Спеціальність _025 «Музичне мистецтво»

Галузь знань 02 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Навчальна (виконавська) практика
Викладач (-і)	Конвалюк Уляна Володимирівна асистент, кафедри виконавського мистецтва.
Контактний телефон викладача	Конвалюк У.В. т.0660398130
Е-mail викладача	konvalyk36@gmail.com
Формат дисципліни	денна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	-
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку занять зі студентами
2. Анотація до курсу	
<p>Навчально-виконавська підготовка в університеті характеризується інтегрованістю, взаємозв'язком усіх компонентів (навчальних дисциплін, навчальних і педагогічної практик, науково-дослідної роботи) і їх скоординованістю з метою досягнення головної мети – розвитку індивідуальності, особистості студента як майбутнього фахівця й дослідника.</p> <p>Навчально-виконавська практика займає важливе місце у підготовці фахівців мистецьких спеціалізацій вищих закладів освіти та відноситься до провідної складової їхньої професійної підготовки.</p> <p>Навчально-виконавська практика є однією із форм професійної підготовки студентів музичних закладів до роботи з творчими колективами, у школі тощо.</p> <p>Специфіка підготовки виконавця має інтегрований характер. Саме навчально-виконавська практика висуває перед студентом і викладачем новий вид творчо-пошукової діяльності у таких її видах, як вибір програми, опрацювання образу твору. При цьому студентові необхідно оволодіти вміннями не тільки суто виконавськими, але в деякій мірі й вміннями акторськими та організаторськими, керівними.</p> <p>Навчально-виконавська практика (НВП) – це ефективна навчальна форма підготовки студентів до роботи. У процесі її проведення інтегруються, удосконалюються і перевіряються знання, уміння та навички, отримані майбутнім викладачем музики та виконавцем-інструменталістом, вокалістом, керівником ансамблю, оркестру.</p> <p>У процесі підготовки і проведення творчих заходів студент під керівництвом викладача основного музичного інструменту, сольним співом, має змогу практично формувати і удосконалювати основні види музично-педагогічної діяльності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) інтерпретаційно-виконавську (гра, спів, анотація музичних творів); 2) комунікативну (артистично-вольові якості і педагогічні впливи, необхідні для художнього спілкування із слухачами); 3) організаційну ; 4) конструктивну; 5) оцінкова. 	

Широкі можливості створює ПВП для формування мотиваційної основи до музично-освітньої та навчальної роботи студента, а саме:

- дозволяє індивідуально-творчо регулювати ступінь складності виконавського репертуару студента;
- дає йому можливість для виконавського самовираження, самореалізації і самоконтролю, оскільки в процесі проведення заходу він може компенсувати менш розвинені вміння та здібності за рахунок сильніших;
- спонукає студента до осмислення, пошуку і комплексного застосування знань – навичок, отриманих як у процесі вивчення різних навчальних дисциплін, так і підказаних йому результатами практики;
- розвиває і загартовує артистично-вольові якості студента, оскільки публічний виступ перед однокурсниками психологічно відповідальніший від будь чого;
- оволодіває методами поглибленої роботи над літературними першоджерелами, репертуарними збірниками та методами наукового пошуку, що формує дослідницькі інтереси і навички, сприяє поглибленню навчальної діяльності;
- поповнює і удосконалює свій мовний апарат і оволодіває оцінними естетично-нормативними вміннями в процесі обговорення виступів.

Якщо взаємодія викладача і студента буде спрямована на формування самостійності майбутнього викладача музики та виконавця-сольного співа, оркестрових інструментів а саме:

Створення навчальної атмосфери стосунків, коли викладач не дає готових «рецептів» по вивченню педагогічного репертуару, а :

- 1) стимулює в процесі сумісної праці над музичним твором самостійну, творчо-пошукову діяльність вихованця;
- 2) спрямовує його емоційно-чуттєві і понятійно-операційні дії на пізнання раціональних методів опрацювання музичних творів;
- 3) чуйно ставиться до його художньої індивідуальної техніки, музичного смаку і мислення, спирається і залучає при цьому знання і вміння, отримані студентом у класі фахових дисциплін.

Оскільки в процесі НВП інтегруються, формуються і виявляються основні професійні якості музично-педагогічної діяльності викладача музики, вона вимагає комплексного підходу до розв'язання взаємопов'язаних навчальних завдань, спочатку, налагодження і зміцнення міждисциплінарних зв'язків, методики музичного виховання, музично-теоретичних дисциплін тощо.

3. Мета та цілі курсу

Мета навчальної-виконавської практики полягає у полегшенні і прискоренні адаптації студентів до реальних умов їх майбутньої професійної діяльності, творче осмислення теорії, підготовці майбутніх вокалістів виконавців, оркестрантів до всіх функціональних обов'язків, що покладаються і як на керівника музичного колективу, активного пропагандиста музичної культури та мистецтва, а також у формуванні музично-виконавських і педагогічних знань, умінь і навичок, необхідних для художнього, творчого спілкування з людьми.

Основні **завдання** навчально-виконавської практики:

- забезпечення зв'язку теоретичних знань фахових дисциплін з реальним

педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань, а відтак – формування у студентів психологічної готовності до роботи в колективі;

- виховання у студентів стійкого інтересу і любові до професії викладача музичного мистецтва, формування умінь та навичок, що сприяють розвитку у них професійних якостей викладача, потреби в педагогічній освіті;
- усвідомлення значущості соціально-психологічних, психологічно-педагогічних, методичних та творчих основ взаємодії учня й вчителя;
- підготовка студентів до державних іспитів та збір матеріалів до написання наукових робіт;
- знайомлення студентів із сучасним станом навчально-виховної роботи в школі, передовим педагогічним досвідом і їх включення до розв'язання посильних навчально-виховних питань;
- художньо-виконавський розвиток студентів;
- адаптація музично-виконавських і педагогічних умінь та навичок, отриманих студентом у процесі навчання, до умов професійної діяльності викладача музики, зокрема інтерпретації та анатоції музичних творів;
- формування у студентів навичок організації і проведення музично-освітньої діяльності;
- виховання у них самостійних індивідуальних творчих здібностей і вмінь;
- нагромадження виконавського репертуару для проведення концертів та виступів.

Навчально-виконавська практика є спеціалізованою, забезпечує теоретичну та практичну підготовку фахівців в галузі музичного мистецтва за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр.

Оскільки основною метою навчально-виконавської практики є музично-освітня діяльність, то для її проведення студент повинен оволодіти відповідними здібностями і вміннями. Це комплекс виконавських вмінь (гра, спів, диригування, розповідь), а також здібності пов'язані з організацією і проведенням музичних заходів (уміння настроїтись на виступ, емоційна піднесеність і переконливість виступу, креативність та ін..)

На II-III-IV курсах студент паралельно з удосконаленням умінь, пов'язаних з виконавською інтерпретацією творів, готує щорічно музично-освітній захід (виступ, іспит-концерт). Звертається на формування музично-педагогічного артистизму студента, куди входять прийоми та вміння, пов'язані з художнім спілкуванням викладача зі слухачською аудиторією (емоційність, грамотність, вміння захопити музичним образом, переконливість музичної інтерпретації), організація слухової уваги, врахування музичного досвіду та вікових особливостей слухачів, орієнтація в складних педагогічних ситуаціях, адаптація до фізичних умов у процесі виступу тощо.

«Апарат переживання» студента, тобто його емоційна культура формується на основі розвитку здібностей та вмінь, пов'язаних з естетичним сприйманням музичних творів. Уміння, спрямовані на формування відповідних якостей – емоційної чутливості до музики, слухової спостережливості, творчої уяви.

Розвиток умінь та здібностей естетичного сприймання музики поглиблюється у спільній роботі над музичним твором, коли викладач створює атмосферу емоційної захопленості образом твору, милується майстерністю форми. За допомогою запитань, викладач активізує його творчу уяву, допомагає йому стати активним співучасником,

пошукувачем і виразником особистих почуттів у процесі словесної і виконавської інтерпретації твору.

Цінність виконавської практики полягає в тому, що вона дає студентові реальну можливість для виконавського самовираження, самоперевірки і самооцінки за рахунок індивідуально-творчого регулювання ступеня складності виконавського репертуару.

Навчально-виконавська практика підвищує цікавість студентів щодо можливості реалізувати свої музично-педагогічні здібності у різних видах діяльності:

- виконавської (гри, співу, диригування);
- врахування вікових особливостей слухацької аудиторії);
- комунікативної (використання широкого спектра словесних, музично-виконавських, та інших видів педагогічного впливу для встановлення контакту із слухацькою аудиторією);
- організаційної (організація і підтримка уваги слухача);
- конструктивної (раціональний розподіл часу на різні види діяльності у процесі виступу, організація умов для виступу).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-бакалаври повинні *знати:*

- специфіку роботи інструменталіста-виконавця; вокального виконавця,
- групи оркестрових інструментів та їхні технічні і тембральні особливості

вміти:

- грати на одному чи декількох з оркестрових інструментів в ансамблі;
- акомпанувати у складі оркестру солістам-інструменталістам, солістам-вокалістам, хоровим і танцювальним колективам;
- використовувати набутий досвід у подальшій роботі з навчальними колективами Навчально-наукового інституту мистецтв.

4. Результати навчання (компетентності)

Вивчення дисципліни «Навчально-виконавська практика» сприяє формуванню у студента таких компетентностей:

1. Компетенції соціально-особистісні

- Здатність учитися;
- Здатність до критики й самокритики;
- Креативність, здатність до системного мислення;
- Адаптивність і комунікабельність;
- Наполегливість у досягненні мети;
- Турбота про якість виконуваної роботи;
- Толерантність.

2. Загальнонаукові компетенції

- Базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, культурології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності;
- Розуміння цілісного рішення об'єкту на основі емоційно-чуттєвого сприйняття музичної форми;
- Володіння методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації предмету діяльності;
- Застосування основних методів аналізу й оцінки стану об'єктів предметів діяльності;
- Використання професійно-профільованих знань у виконавській діяльності;
- Використання професійно-профільованих знань та навичок при вихованні та навчанні студентів, у процесі формування естетичних поглядів, тенденцій та художніх смаків;
- Використання знань, умінь і навичок зі спеціалізованих професійних дисциплін в процесі вирішення практичних завдань.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – один семестр

Вид заняття			Загальна кількість годин -		
			90		
Практичні			60-аудиторна робота		
Самостійна робота			30-самостійна робота		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
VIII	025 «Музичне мистецтво»	III Бакалавр		Нормативний	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1.					
		Літерату ра до теми	год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
1. Ознайомлення з роботою оркестрів та специфікою управління колективом .	Практика	з переліку рекомен дованої літерату ри	5год.практ. 2 год.сам.ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Робота над партитурою. Оркестрові твори, твори з супроводом, твори для солістів з оркестровим супроводом.	Практика	з переліку рекомен дованої літерату ри	5год.практ. 3 год.сам.ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Репетиційна робота вокалістів, оркестрантів. Робота над диригентськими жестами.	Практика	з переліку рекомен дованої літерату ри	5год.практ. 2 год.сам.ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
4. Розучування фрагментів творів до їх художнього виконання в цілому. Інтерпретація музичних творів та їх стильові особливості.	Практика	з переліку рекомен дованої літерату ри	5год.практ. 3 год.сам.ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

5. Репетиційна робота вокалістів, оркестрантів. Робота над окремими фрагментами творів, оркестрування, інтерпретація та художнє виконання.	Практика	з переліку рекомендованої літератури	5 год. практ. 2 год. сам. ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
6. Манера і техніка вокаліста оркестранта: жести, міміка, образність, уміння управляти колективом.	Практика	з переліку рекомендованої літератури	5 год. практ. 3 год. сам. ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
7. Функції оркестрових колективів: виконання сольних оркестрових творів, акомпанемент солістам та супровід танцювальної групи ансамблю.	Практика	з переліку рекомендованої літератури	5 год. практ. 2 год. сам. ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
8. Робота над концертним виконанням творів.	Практика	з переліку рекомендованої літератури	5 год. практ. 3 год. сам. ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
9. Проведення контрольних уроків з музичного мистецтва,	Практика	з переліку рекомендованої літератури	5 год. практ. 2 год. сам. ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
10. Роль і функції вчителя музичного мистецтва, організатора виховної роботи.	Практика	з переліку рекомендованої літератури	5 год. практ. 3 год. сам. ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
11. Самоаналіз та аналіз проведених уроків.	Практика	з переліку рекомендованої літератури	5 год. практ. 2 год. сам. ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

12. Аналіз та самоаналіз позакласного (виховного) заходу з фаху.	Практика	з переліку рекомєндованої літератури	5год.практ. 3 год.сам.ро б	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
--	----------	--------------------------------------	----------------------------------	---------------------------------	---

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться безпосередньо викладачем.</p> <p>Періодичний та семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку бакалавра та засвоєння ними навчальної програми на певному етапі навчання.</p> <p style="text-align: center;">: Форма контролю залік</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання:</p> <p>«ВІДМІННО» (90 – 100 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, показує оригінальний підхід у викладенні основних тем, має конкретні позитивні результати самостійної науково-пошукової діяльності.</p> <p>«ДОБРЕ» (70 – 89 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях та формуванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці за зразком, самостійно виконує практичні завдання передбачені програмою.</p> <p>«ЗАДОВІЛЬНО» (50 – 69 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Володіє навчальним матеріалом поверхнево фрагментарно, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, невпевнено оперує знаннями будови та художньо-виражальних особливостей інструментів.</p> <p>«НЕЗАДОВІЛЬНО» (25 – 49 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Має фрагментарні знання (менше половини) принезначному загальному обсязі навчально</p>
--	---

	матеріалу, під час відповіді допускаються суттєві помилки. «НЕЗАДОВІЛЬНО» (0 – 24 балів) виставляється бакалавру, який: не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
Вимоги до письмової роботи	Навчальна дисципліна передбачає написання індивідуальних письмових завдань із опрацювання обов'язкової та додаткової літератури, а також аналізу. Письмові завдання оцінюються відповідно до робочих програм та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри виконавського мистецтва спеціальності 025«Музичне мистецтво»
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань бакалаврів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів, Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри виконавського мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

7. Політика курсу

Академічна доброчесність: Очікується, що бакалаври будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі бакалаври відвідають заняття курсу. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.

8. Рекомендована література

1. Пасічник Л.М. Робота диригента над музичним твором: Методичні рекомендації до дисципліни «Оркестрове диригування» для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ, Нова Зоря, 2012. 72 с.
2. Береза А.В. Педагогічно-асистентська практика майбутнього вчителя музики. Навчально-методичний посібник (видання 2-ге, доповнене). Вінниця, НОВА КНИГА, 2010. 184 с.
3. Горобець Т.В. Роль комплексного навчання у системи підготовки майбутнього музичного керівника та вчителя музики в педагогічному коледжі. Київ, 2008. 72 с.
4. Давидов М.А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. Київ, Музична Україна, 1997.
5. Нальонов І.М. Педагогічна практика студентів музично-педагогічних факультетів: навч.-метод. посібник. 3-ге вид., доповнене. Київ, Освіта України, 2006. 179 с.
6. Ростовський О. Педагогіка музичного сприймання. Навчально-методичний посібник. Київ, 1997.
7. Синицын В.М. исполнительская практика. Подготовка студентов к воспитательной,

просветительской и творческой работе в школе. Винница, 1988.

8. Дутчак В. Бандурне мистецтво діаспори. Проблеми виконавства. Мистецтвознавчі записки. Київ, 2004. Вип. 5. С.22-29.
9. Дутчак В. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва у 1970-1990рр. Творчість і виконавство. Дисертація канд. мистець. Київ, 1996. 240с.
10. Катрич О. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти. Дрогобич, Вид. Фірма «Відродження», 2000. 100с.
11. Мандзюк Л. Вплив емоційного фактора на психофізіологічну сутність виконавського апарата бандуриста. Професійна та моральна культура в професійній системі. Зб. наук. праць Луганськ-Харків, 2004. С.194-203.
12. Мандзюк Л. Про виконавські проблеми лівої руки бандуриста в контексті художньо-виразної гри. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 6. Харків, 2001. С.175-183.
13. Мандзюк Л. Самостійна робота бандуриста над гамами. Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Київ-Харків, Глас, 2004. 23 с.
14. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. Навчальний посібник для вищ. муз. навч. Закладів. Київ, Муз. Україна, 1997. 240 с.
15. Акимов Ю., Кузовлев В.О. О проблеме сценического самочувствия исполнителя баяниста. Баян и баянисты, мборник статей. Вып. 4. Москва, Сов. Композитор, 1978. 100с.
16. Власов В.П. Методика работы баяниста над полифоническими произведениями. Методические рекомендации. Москва, 1991. 95с.
17. Воеводин В.В. Самалюк И.И. Художественный образ музыкального произведения, Методические рекомендации. Ровно, 1991. 24 с.
18. Готсдинер А. подготовка учащихся к концертным выступлениям. Метод. Записки по вопросам музыкального образования, Вып.3. Москва, 1991. С.182-192.
19. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяніста. Київ, Музична Україна, 1983.
20. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. Київ, Музична Україна, 1997.
21. Шульпяков О. Техническое развитие музыканта исполнителя. Ленинград, Музыка, 1973.
22. Анисимов А. Дирижер-хормейстер. Ленинград, 1976.
23. Багриновский М. Дирижерская техника рук. Москва, 1947.
24. Барсова И.А. Книга об оркестре. Москва, 1969, 1978, 1981.
25. Бурбан М. Українські хори і диригенти. Дрогобич, Посвіт, 2006. 640 с.
26. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів: метод. Поради

- керівникам самодіяльних колективів. Київ, Мистецтво, 1978. 164с.
27. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ, Івано-Франківська обласна друкарня, 2004. 292 с.
 28. Завадинский Д. Выбор схем тактирования. Київ, Музична Україна, 1980.
 29. Колесса М.Ф. Основи техніки диригування. Київ, Музична Україна, 1981.
 30. Кофман Р. Виховання диригента: психологічні особливості. Київ, Музична Україна, 1986. 40 с.
 31. Малько Н. Основы техники дирижирования Москва, Музыка, 1965.
 32. Пігров К. Керування хором. Київ, мистецтво, 1965.
 33. Сідлецька Т.І. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів: монографія. Вінниця, ВНТУ, 2009Ю 184 с.
 34. Сідлецька Т.І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України: навчальний посібник. Вінниця, ВНТУ, 2011. Ч.І. 122с.
 35. Сідлецька Т.І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України: навчальний посібник. Вінниця, ВНТУ, 2011. Ч.ІІ. 72с.
 36. Акимов Ю., Кузовлев В.О. О проблеме сценического самочувствия исполнителя баяниста. Баян и баянисты, мборник статей. Вып. 4. Москва, Сов. Композитор, 1978. 100с.
 37. Воеводин В.В. Самалюк И.И. Художественный образ музыкального произведения, Методические рекомендации. Ровно, 1991. 24 с.
 38. Готсдинер А. подготовка учащихся к концертным выступлениям. Метод. Записки по вопросам музыкального образования, Вып.3. Москва, 1991. С.182-192.
 39. Давидов М. Основаи формування виконавської майстерності баяніста. Київ, Музична Україна, 1983.
 40. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. Київ, Музична Україна, 1997.
 41. Ризоль Н. И., Яшкевич И.А. Школа двойных нот для баяна. Киев, 1989. 57 с.
 42. Семешко А.А. Баян в педвузі. Навчал. посібн., Кривий Ріг, 1993. 150 с.
 43. Шульпяков О. Техническое развитие музыканта исполнителя. Ленинград, Музыка, 1973.

Викладач _____ **Конвалюк У.В.**

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Навчальна (виконавська) практика
Викладач (-і)	Фабрика-Процька О.Р. кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Парумба Б.В. , старший викладач доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва
Контактний телефон викладача	Фабрика-Процька О.Р. 0500536169 Парумба Б.В. 0974753045
E-mail викладача	olgafp4@ukr.net
Формат дисципліни	-
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	-
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку занять зі студентами
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна виконавська підготовка в університеті характеризується інтегрованістю, взаємозв'язком усіх компонентів (навчальних дисциплін, навчальних і педагогічної практик, науково-дослідної роботи) і їх скоординованістю з метою досягнення головної мети – розвитку індивідуальності, особистості студента як майбутнього фахівця й дослідника.</p> <p>Навчальна виконавська практика займає важливе місце у підготовці фахівців мистецьких спеціалізацій вищих закладів освіти та відноситься до провідної складової їхньої професійної підготовки.</p> <p>Навчальна виконавська практика є однією із форм професійної підготовки студентів музичних закладів до роботи з творчими колективами.</p> <p>Практика здійснюється з урахуванням можливостей колективів.</p> <p>Адекватність слухацької співтворчості з музичним твором визначається декількома критеріями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) мірою активності і здатності до спостереження за розвитком музики, змісту твору, звуко-виразовими можливостями того чи іншого мистецького колективу; 2) вмінням сприймати музику художньо, образно, що функціонує в соціальній системі естетичних відношень і асоціюється з образами реального світу; 3) мірою емоційної чуттєвості до музики, спрямованої на співпереживання уявному герою. <p>Виконавець-диригент повинен не лише озвучити вивчені раніше нюанси, штрихи, а й відтворити з колективом образ миттєво, імпровізаційно, орієнтуючись на якість досягнутого результату та рівень розвитку і реакцію слухачів.</p> <p>Здатність виконавця врахувати специфіку слухацької аудиторії під час інтерпретації музичного твору називають педагогічним артистизмом, який пов'язаний із двома видами художнього перевтілення: з одного боку, виконавець повинен бути «учасником» тих чи інших подій та образів, які розкриваються у виконуваному ним творі, тобто вміти корегувати власні дії, співвідносячи реальний звуковий результат із ідеально-очікуваним;</p>	

іншого – йому потрібно «працювати в концепції того колективу, який знаходиться перед ним», «дивитись на твір його очима».

Серед артистично-вольових якостей особливої уваги набуває формування у студентів бажання і здатності публічно виступати перед студентами з інтерпретацією музичних творів для формування у них музичної культури.

Специфіка інструментальної підготовки виконавця має інтегрований характер. Саме навчально-виконавська практика висуває перед студентом і викладачем новий вид творчо-пошукової діяльності у таких її видах, як вибір програми, складання композиції, опрацювання образу твору. При цьому студентові необхідно оволодіти вміннями не тільки суто виконавськими (грою, диригуванням), але в деякій мірі й вміннями акторськими та організаторськими, керівними.

Навчальна виконавська практика (НВП) – це ефективна навчальна форма підготовки студентів до роботи. У процесі її проведення інтегруються, удосконалюються і перевіряються знання, уміння та навички, отримані майбутнім викладачем музики та виконавцем-інструменталістом, керівником ансамблю, оркестру.

У процесі підготовки і проведення творчих заходів студент під керівництвом викладача основного народного музичного інструмента має змогу практично формувати і удосконалювати основні види музично-педагогічної діяльності:

- інтерпретаційно-виконавську (гра, диригування);
- комунікативну (артистично-вольові якості і педагогічні впливи, необхідні для художнього спілкування із слухачами);

Широкі можливості створює НВП для формування мотиваційної основи до музично-освітньої та навчальної роботи студента, а саме:

- дозволяє індивідуально-творчо регулювати ступінь складності виконавського репертуару студента;
- дає йому можливість для виконавського самовираження, самореалізації і самоконтролю, оскільки в процесі проведення заходу він може компенсувати менш розвинені вміння та здібності за рахунок сильніших;
- спонукає студента до осмислення, пошуку і комплексного застосування знань – навичок, отриманих як у процесі вивчення різних навчальних дисциплін, так і підказаних йому результатами практики;
- розвиває і загартовує артистично-вольові якості студента, оскільки публічний виступ перед однокурсниками психологічно відповідальніший від будь чого;
- опановує методи поглибленої роботи над репертуарними збірниками та методами наукового пошуку, що формує дослідницькі інтереси і навички, сприяє поглибленню навчальної діяльності.

Якщо взаємодія викладача і студента буде спрямована на формування самостійності майбутнього викладача музики та виконавця-інструменталіста, а саме:

Створення навчальної атмосфери стосунків, коли викладач не дає готових «рецептів» по вивченню педагогічного репертуару, а :

- 1)стимулює в процесі сумісної праці над музичним твором самостійну, творчо-пошукову діяльність вихованця;
- 2)спрямовує його емоційно-чуттєві і понятійно-операційні дії на пізнання раціональних методів опрацювання музичних творів;
- 3)чуйно ставиться до його художньої індивідуальної техніки, музичного смаку і мислення, спирається і залучає при цьому знання і вміння, отримані студентом у

класі фахових дисциплін.

Оскільки в процесі НВП інтегруються, формуються і виявляються основні професійні якості музично-педагогічної діяльності викладача музики, вона вимагає комплексного підходу до розв'язання взаємопов'язаних навчальних завдань, спочатку, налагодження і зміцнення міждисциплінарних зв'язків, методики музичного виховання, музично-теоретичних дисциплін тощо.

3. Мета та цілі курсу

Мета навчальної виконавської практики полягає у полегшенні і прискоренні адаптації студентів до реальних умов їх майбутньої професійної діяльності, творче осмислення теорії, підготовці майбутніх музикантів до всіх функціональних обов'язків, що покладаються і як на керівника музичного колективу, активного пропагандиста музичної культури та мистецтва, а також у формуванні музично-виконавських і педагогічних знань, умінь і навичок, необхідних для художнього, творчого спілкування з людьми.

Основні завдання навчальної виконавської практики:

- забезпечення зв'язку теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань, а відтак – формування у студентів психологічної готовності до роботи в колективі;
- виховання у студентів стійкого інтересу і любові до професії вчителя музичного мистецтва, формування умінь та навичок, що сприяють розвиткові у них професійних якостей вчителя, потреби в педагогічній освіті;
- усвідомлення значущості соціально-психологічних, психологічно-педагогічних, методичних та творчих основ взаємодії учня й вчителя;
- підготовка студентів до державних іспитів та збір матеріалів до написання наукових робіт;
- знайомлення студентів із сучасним станом навчально-виховної роботи в школі, передовим педагогічним досвідом і їх включення до розв'язання посильних навчально-виховних питань;
- художньо-виконавський розвиток студентів;
- адаптація музично-виконавських і педагогічних умінь та навичок, отриманих студентом у процесі навчання, до умов професійної діяльності викладача музики, зокрема інтерпретації та анатоції музичних творів;
- формування у студентів навичок організації і проведення музично-освітньої діяльності;
- виховання у них самостійних індивідуальних творчих здібностей і вмінь;
- нагромадження виконавського репертуару для проведення концертів та виступів.

Навчальна виконавська практика є спеціалізованою, забезпечує теоретичну та практичну підготовку фахівців в галузі музичного мистецтва за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр.

Оскільки основною метою навчальної практики є музично-освітня діяльність, то для її проведення студент повинен оволодіти відповідними здібностями і вміннями. Це

комплекс виконавських вмінь (гра, диригування), а також здібності пов'язані з організацією і проведенням музичних заходів (уміння настроїтись на виступ, емоційна піднесеність і переконливість виступу, креативність та ін..)

Розвиток умінь та здібностей естетичного сприймання музики поглиблюється у спільній роботі над музичним твором, коли викладач створює атмосферу емоційної захопленості образом твору, милується майстерністю форми. За допомогою запитань, викладач активізує його творчу уяву, допомагає йому стати активним співучасником, пошукувачем і виразником особистих почуттів у процесі словесної і виконавської інтерпретації твору.

Цінність виконавської практики полягає в тому, що вона дає студентові реальну можливість для виконавського самовираження, самоперевірки і самооцінки за рахунок індивідуально-творчого регулювання ступеня складності виконавського репертуару.

Навчальна виконавська практика підвищує цікавість студентів щодо можливості реалізувати свої музично-педагогічні здібності у різних видах діяльності:

- виконавської (гри, диригування);
- врахування вікових особливостей слухацької аудиторії);
- комунікативної (використання широкого спектра словесних, музично-виконавських, та інших видів педагогічного впливу для встановлення контакту із слухацькою аудиторією);
- організаційної (організація і підтримка уваги слухача);
- конструктивної (раціональний розподіл часу на різні види діяльності у процесі виступу, організація умов для виступу).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-бакалаври повинні *знати:*

- специфіку роботи диригента,
- групи оркестрових інструментів та їхні технічні і тембральні особливості

вміти:

- грати на одному чи декількох з оркестрових інструментів в ансамблі;
- акомпанувати у складі оркестру солістам-інструменталістам, солістам-вокалістам, хоровим і танцювальним колективам;
- використовувати набутий досвід у подальшій роботі з навчальними колективами Навчально-наукового інституту мистецтв.

4. Результати навчання (компетентності)

Вивчення дисципліни «Виробнича виконавська практика» сприяє формуванню у студента таких фахових компетентностей:

1. Компетенції соціально-особистісні

- Здатність учитися;
- Наполегливість у досягненні мети;
- Турбота про якість виконуваної роботи;

Загальнонаукові компетенції

- Базові знання в галузі, необхідні для освоєння загально-професійних дисциплін.

2. Загально-професійні компетенції

- Базові уявлення про різноманітність об'єктів предмету діяльності;

3. Спеціалізовано-професійні компетенції

- Застосовування професійно-профільованих знань у виконавській роботі;
- Використання знань, умінь і навичок зі спеціалізованих професійних дисциплін в процесі вирішення практичних завдань.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – один семестр

Вид заняття

Загальна кількість годин - 90

Лекції		-			
семінарські заняття / практичні / лабораторні		-			
самостійна робота		90			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
VI	025 «Музичне мистецтво»	III		Нормативний	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завданн я, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Ознайомлення з роботою оркестрів та специфікою управління колективом диригента	Практика	Літерату ра до теми	12 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Тема 2. Робота над партитурою. Оркестрові твори, твори з супроводом, твори для солістів з оркестровим супроводом.	Практика	Літерату ра до теми	10 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Тема 3. Репетиційна робота диригента. Робота над диригентськими жестів.	Практика	Літерату ра до теми	8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Тема 4. Розучування фрагментів творів до їх художнього виконання в цілому. Інтерпретація музичних творів та їх стильові особливості	Практика	Літерату ра до теми	16 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Тема 5. Репетиційна робота диригента. Робота над окремими фрагментами творів, оркестрування, інтерпретація та художнє виконання.	Практика	Літерату ра до теми	16 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Тема 6. Манера і техніка диригента: жести, міміка, образність, уміння управляти колективом.	Практика	Літерату ра до теми	8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

Тема 7. Функції оркестрових колективів: виконання сольних оркестрових творів, акомпанемент солістам та супровід танцювальній групі ансамблю.	Практика	Література до теми	8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Тема 8. Робота над концертним виконанням творів.	Практика	Література до теми	12 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться безпосередньо викладачем.</p> <p>Періодичний та семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку бакалавра та засвоєння ними навчальної програми на певному етапі навчання.</p> <p>Форма контролю: екзамен.</p> <p>Критерії оцінювання:</p> <p>«ВІДМІННО» (90 – 100 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, показує оригінальний підхід у викладенні основних тем, має конкретні позитивні результати самостійної науково-пошукової діяльності.</p> <p>«ДОБРЕ» (70 – 89 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях та формуванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці за зразком, самостійно виконує практичні завдання передбачені програмою.</p> <p>«ЗАДОВІЛЬНО» (50 – 69 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, невпевнено оперує</p>
--	---

	<p>знаннями будови та художньо-виражальних особливостей інструментів.</p> <p>«НЕЗАДОВІЛЬНО» (25 – 49 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, під час відповіді допускаються суттєві помилки.</p> <p>«НЕЗАДОВІЛЬНО» (0 – 24 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.</p>
Вимоги до практичної роботи	<p>Навчальна дисципліна передбачає вміння гри на одному чи декількох з оркестрових інструментів в ансамблі; акомпанування у складі оркестру солістам-інструменталістам, солістам-вокалістам, мистецьким колективам; використання набутого досвіду у подальшій роботі з навчальними колективами Навчально-наукового інституту мистецтв.</p> <p>Практичні завдання оцінюються відповідно до робочих програм та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація контролю знань бакалаврів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів, Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»</p>
7. Політика курсу	
<p>Виконавська практика націлена на розвиток адаптації студентів до реальних умов їх майбутньої професійної діяльності, творче осмислення теорії та функціональних обов'язків, що покладаються на керівника музичного колективу, формування музично-виконавських і педагогічних знань, умінь і навичок, необхідних у роботі з мистецькими колективами.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі бакалаври відвідають заняття курсу. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Фабрика-Процька О.Р. Педагогічна виконавська практика: методичні вказівки з самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ, 2018. 24 с. 2. Пасічняк Л.М. Робота диригента над музичним твором: Методичні рекомендації до дисципліни «Оркестрове диригування» для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано- 	

Франківськ, Нова Зоря, 2012. 72 с.

3. Береза А.В. Педагогічно-асистентська практика майбутнього вчителя музики. Навчально-методичний посібник (видання 2-ге, доповнене). Вінниця, НОВА КНИГА, 2010. 184 с.
4. Горобець Т.В. Роль комплексного навчання у системи підготовки майбутнього музичного керівника та вчилеля музики в педагогічному коледжі. Київ, 2008. 72 с.
5. Давидов М.А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. Київ, Музична Україна, 1997.
6. Нальонов І.М. Педагогічна практика студентів музично-педагогічних факультетів: навч.-метод.посібник. 3-тє вид., доповнене. Київ, Освіта України, 2006. 179 с.
7. Ростовський О. Педагогіка музичного сприймання. Навчально-методичний посібник. Київ, 1997.
8. Синицын В.М. исполнительская практика. Подготовка студентов к воспитательной, просветительской и творческой работе в школе. Винница, 1988.
9. Дутчак В. Бандурне мистецтво діаспори. Проблеми виконавства. Мистецтвознавчі записки. Київ, 2004. Вип. 5. С.22-29.
10. Дутчак В. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва у 1970-1990рр. Творчість і виконавство. Дисертація канд.. мистець. Київ, 1996. 240с.
11. Катрич О. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти. Дрогобич, Вид. Фірма «Відродження», 2000. 100с.
12. Мандзюк Л. Вплив емоційного фактора на психофізіологічну сутність виконавського апарата бандуриста. Професійна та моральна культура в професійній системі. Зб. наук. праць Луганськ-Харків, 2004. С.194-203.
13. Мандзюк Л. Про виконавські проблеми лівої руки бандуриста в контексті художньо-виразної гри. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 6. Харків, 2001. С.175-183.
14. Мандзюк Л. Самостійна робота бандуриста над гамами. Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Київ-Харків, Глас, 2004. 23 с.
15. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. Навчальний посібник для вищ. муз. навч. Закладів. Київ, Муз. Україна, 1997. 240 с.
16. Акимов Ю., Кузовлев В.О. О проблеме сценического самочувствия исполнителя баяниста. Баян и баянисты, мборник статей. Вып. 4. Москва, Сов. Композитор, 1978. 100с.
17. Власов В.П. Методика работы баяниста над полифоническими произведениями. Методические рекомендации. Москва, 1991. 95с.
18. Воеводин В.В. Самалюк И.И. Художественный образ музыкального произведения, Методические рекомендации. Ровно, 1991. 24 с.
19. Готсдинер А. подготовка учащихся к концертным выступлениям. Метод. Записки

по вопросам музыкального образования, Вып.3. Москва, 1991. С.182-192.

20. Давидов М. Основы формирования исполнительской мастерности баяниста. Київ, Музична Україна, 1983.
21. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяниста. Київ, Музична Україна, 1997.
22. Шульпяков О. Техническое развитие музыканта исполнителя. Ленинград, Музыка, 1973.
23. Анисимов А. Дирижер-хормейстер. Ленинград, 1976.
24. Багриновский М. Дирижерская техника рук. Москва, 1947.
25. Барсова И.А. Книга об оркестре. Москва, 1969, 1978, 1981.
26. Бурбан М. Українські хори і диригенти. Дрогобич, Посвіт, 2006. 640 с.
27. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів: метод. Поради керівникам самодіяльних колективів. Київ, Мистецтво, 1978. 164с.
28. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ, Івано-Франківська обласна друкарня, 2004. 292 с.
29. Завадинский Д. Выбор схем тактирования. Київ, Музична Україна, 1980.
30. Колесса М.Ф. Основы техники диригування. Київ, Музична Україна, 1981.
31. Кофман Р. Виховання диригента: психологічні особливості. Київ, Музична Україна, 1986. 40 с.
32. Малько Н. Основы техники дирижирования Москва, Музыка, 1965.
33. Пігров К. Керування хором. Київ, мистецтво, 1965.
34. Сідлецька Т.І. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів: монографія. Вінниця, ВНТУ, 2009Ю 184 с.
35. Сідлецька Т.І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України: навчальний посібник. Вінниця, ВНТУ, 2011. Ч.І. 122с.
36. Сідлецька Т.І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України: навчальний посібник. Вінниця, ВНТУ, 2011. Ч.ІІ. 72с.
37. Акимов Ю., Кузовлев В.О. О проблеме сценического самочувствия исполнителя баяниста. Баян и баянисты, мборник статей. Вып. 4. Москва, Сов. Композитор, 1978. 100с.
38. Воеводин В.В. Самалюк И.И. Художественный образ музыкального произведения, Методические рекомендации. Ровно, 1991. 24 с.
39. Готсдинер А. подготовка учащихся к концертным выступлениям. Метод. Записки по вопросам музыкального образования, Вып.3. Москва, 1991. С.182-192.
40. Давидов М. Основаи формування виконавської майстерності баяниста. Київ, Музична Україна, 1983.

41. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. Київ, Музична Україна, 1997.
42. Ризоль Н. И., Яшкевич И.А. Школа двойных нот для баяна. Київ, 1989. 57 с.
43. Семешко А.А. Баян в педвузі. Навчал. посібн., Кривий Ріг, 1993. 150 с.
44. Шульпяков О. Техническое развитие музыканта исполнителя. Ленинград, Музыка, 1973.

Викладач _____/Фабрика-Процька О.Р./

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Навчальна (фольклорна) практика
Викладач (-і)	Фабрика-Процька О.Р. кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва
Контактний телефон викладача	Фабрика-Процька О.Р. 0500536169
Е-mail викладача	olgafp4@ukr.net
Формат дисципліни	Практика
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	-
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку занять зі студентами
2. Анотація до курсу	
<p>Фольклорна підготовка в університеті характеризується інтегрованістю, взаємозв'язком усіх компонентів (навчальних дисциплін, навчальних і педагогічної практик, науково-дослідної роботи) і їх скоординованістю з метою досягнення головної мети – розвитку індивідуальності, особистості студента як майбутнього фахівця й дослідника.</p> <p>Фольклорна практика займає важливе місце у підготовці фахівців мистецьких спеціалізацій вищих закладів освіти та відноситься до провідної складової їхньої професійної підготовки. Спілкування з носіями традиційного пісенного мистецтва, досвід запису творів усної традиції створюють необхідний контекст для циклу спеціальних дисциплін у вигляді творчого та дослідницького плану. Проблеми збирання, систематизації та збереження фольклорних матеріалів є актуальними на всіх етапах розвитку фольклористики як науки. З кожним роком зростає наукове і культурне значення наявних фондів, оскільки традиційний фольклор стрімко зникає, згасають діалекти і говірки, йдуть з життя люди, які володіють скарбами народної творчості. У той же час з'являються нові форми фольклору, дослідники звертаються до тем, яким раніше не приділяли уваги. На цьому сучасному етапі необхідне узагальнення методів збирання фольклору, які використовувалися раніше і розробка на їх базі сучасних підходів, пов'язаних як зі специфікою зібраного матеріалу, так і з новими можливостями, що дають сучасні технології і засоби запису. У зв'язку з цим, творча робота, контакти з народними виконавцями, пошук матеріалів і підготовка на зібраному матеріалі наукових розвідок у вигляді наукових робіт, архівування на CD диски матеріалів, зібраних студентами-практикантами протягом минулих десятиріч, розшифрування словесного тексту та створення відповідного хронологічного каталогу є нагальними завданнями фольклорних практик у навчально-науковому інституті мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та служать педагогічним й науковим завданням. Для підготовки фахівців мистецьких спеціалізацій фольклорна практика є невід'ємною частиною навчального процесу.</p> <p>Курс сприяє разом з іншими дисциплінами розширенню теоретичних знань у галузі пісенного фольклору, що у свою чергу підвищить загальний професійний рівень спеціаліста.</p>	

3. Мета та цілі курсу

Мета «Фольклорної практики» полягає у формуванні знань та умінь професійного в процесі професійної підготовки бакалаврів освітнього напрямку «Музичне мистецтво», вихованні висококваліфікованих музикантів та фольклористів, які мають науково – обґрунтовані знання про народну пісенну творчість етнографічних груп Західної України. Головною метою практики є розшифровування та оцифровування студентами на сучасні носії пісенних зразків архіву Навчально-наукового Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Завдання навчальної дисципліни полягають в тому, щоб надати студентам необхідні для їх подальшої діяльності знання щодо процесу становлення історико-етнографічного районування України, регіональної фольклорної традиції, музичної творчості етнографічних груп Західної України, визначальних прикмет, локальних рис, особливостей їх духовної і матеріальної культури, а також міжетнічних зв'язків і взаємовпливів, трансформаційних процесів в наш час.

Навчальна фольклорна практика є спеціалізованою, забезпечує теоретичну та практичну підготовку фахівців в галузі музичного мистецтва за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-бакалаври повинні

знати:

- основні ознаки фольклору й усної народної творчості;
- календарну та сімейну обрядовість.
- світоглядні уявлення та вірування українців;
- теорію фольклору;
- основні фольклорні жанри, їх жанроутворюючі ознаки;
- історію формування регіонального фольклорного матеріалу.
- історико-етнографічне районування України, етнографічні групи українського народу та ін.

вміти:

- самостійно отримувати фольклорно-етнографічну інформацію, спілкуватися з її носіями;
- фіксувати фольклорні тексти згідно з науковими вимогами до фольклорного запису;
- користуватися аудіо засобами запису фольклорних текстів;
- володіти методикою проведення етнографічного опитування;
- формувати бачення етнографічної палітри регіону, що досліджується.

4. Результати навчання (компетентності)

Вивчення дисципліни «Фольклорна практика» сприяє формуванню у студента таких фахових компетентностей:

4. Компетенції соціально-особистісні

- Здатність учитися;
- Турбота про якість виконуваної роботи;

5. Загальнонаукові компетенції

- Базові знання в галузі, необхідні для освоєння загально-професійних дисциплін.
- Практичне й оперативне застосування знань, вмінь до конкретних професійних ситуацій.

6. Спеціалізовано-професійні компетенції

- Застосовування професійно-профільованих знань у науково-дослідницькій, фольклористичній роботі.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – один семестр

Вид заняття практика	Загальна кількість годин - 90
Лекції	-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	-
самостійна робота	90

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
---------	---------------	------------------------	-----------------------------

VI	025 «Музичне мистецтво»	III	нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Історія розвитку народно-інструментального виконавства.					
<p>I. Передекспедиційний етап</p> <p>Тема 1. Теоретична підготовка до фольклористичної експедиції. Встановлення пріоритетних завдань. Вивчення локальних особливостей досліджуваного регіону (межі етнографічного регіону, його історія, жанрова специфіка, діалектні норми тощо). Принципи фіксації матеріалу. Аналіз методик польової роботи.</p> <p>Тема 2. Практична робота. Розроблення докладного плану проведення експедиції. З'ясування типових норм щодо фіксації та паспортизації фольклорних матеріалів. Технічне забезпечення фольклористичної експедиційної практики. Освоєння апаратури. Проведення тренувальних сеансів.</p> <p>Тема 3. Індивідуальне приготування учасника фольклористичної експедиції.</p> <p>Тема 4. Передвиїзний збір для перевірки комплектності експедиційної групи 5.</p>	Самостійна робота	Література до теми	30 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

Вийзд експедиції у місце обстеження					
<p>II. Експедиційний етап</p> <p>Тема 1. Початок роботи експедиції. Налагодження контактів із місцевим населенням. Вивчення географії місцевості. Ознайомлення із історикокультурними пам'ятками досліджуваного локусу.</p> <p>Тема 2. Пошук інформантів, організація збирацького сеансу. Створення реєстру потенційних респондентів. Виявлення талановитих авторитетних знавців місцевих традицій, активних учасників народних обрядодійств.</p> <p>Тема 3. Збирацький сеанс</p> <p>3.1. Магнітофонний запис збирацького сеансу. Встановлення „живого” контакту із інформантом. З'ясування паспортних даних. Акцентування на тих аспектах, які найкраще знає інформант. Ретельне вивчення фольклорних явищ, що презентують оригінальну місцеву традицію. Проведення повторних сеансів. Увага до фіксації варіантів одного твору.</p> <p>3.2 Паралельна фіксація збирацького сеансу у "польовому зошиті": паспортні дані збирацького сеансу; список виконаних творів із зазначенням, хто саме</p>	Самостійна робота	Література до теми	30 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

<p>їх виконував (якщо не гуртом), і жанру (за визначенням самих інформантів і згідно з науковою класифікацією); повний словесний текст, записаний скорописом; репліки та зауваження до творів самих виконавців; незрозумілі чи нечітко вимовлені слова з поясненнями та коментарями виконавців; спостереження за манерою виконання, артистизмом виконавця; відомості про музично-співацькі, загалом фольклорні традиції його родини, розповіді інформанта про своє життя тощо; описи чи замальовки супровідних дій, ігор, інструментів, схем танців тощо.</p> <p>3.3. Інші форми фіксації збирацького сеансу. Фото-, відеозйомка.</p>					
<p>III. Післяекспедиційний етап</p> <p>Тема 1. Опрацювання фольклорно-етнографічних матеріалів: а) Транскрипція словесних текстів фольклорних творів; б) Чистове оформлення фольклорно-етнографічних матеріалів.</p> <p>Тема 2. Оформлення експедиційних матеріалів для здачі та архівування</p> <p>А) Порядок комплектування архівної папки:</p> <p>Б) Оформлення архівної</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>Література до теми</p>	<p>30 год.самост. роб.</p>	<p>Згідно системи оцінювання курсу</p>	<p>згідно робочої програми навчальної дисципліни</p>

<p>папки</p> <p>В) Звіт про фольклористичну практику</p> <p>Г) Схема населеного пункту, де проводилися обстеження.</p> <p>Д) Реєстраційний список зібраного фольклорно-етнографічного матеріалу</p> <p>Е) Документування фольклорно-етнографічних матеріалів</p> <p>Є) Документування аудіозаписів є.</p> <p>Реєстраційна картка аудіо касети</p> <p>Ж). Типовий бланк інвентарного опису з. Архівне шифрування фольклористично-етнографічної документації</p>					
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

<p style="text-align: center;">Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться безпосередньо викладачем.</p> <p>Періодичний та семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку бакалавра та засвоєння ними навчальної програми на певному етапі навчання.</p> <p>Форма контролю: екзамен.</p> <p>Критерії оцінювання:</p> <p>«ВІДМІННО» (90 – 100 балів) виставляється бакалавру, який:</p> <p>Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, показує оригінальний підхід у викладенні основних тем, має конкретні</p>
--	---

	<p>позитивні результати самостійної науково-пошукової діяльності.</p> <p>«ДОБРЕ» (70 – 89 балів) виставляється бакалавру, який: Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці, узугальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях та формуванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці за зразком, самостійно виконує практичні завдання передбачені програмою.</p> <p>«ЗАДОВІЛЬНО» (50 – 69 балів) виставляється бакалавру, який: Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, невпевнено оперує знаннями будови та художньо-виражальних особливостей інструментів.</p> <p>«НЕЗАДОВІЛЬНО» (25 – 49 балів) виставляється бакалавру, який: Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, під час відповіді допускаються суттєві помилки.</p> <p>«НЕЗАДОВІЛЬНО» (0 – 24 балів) виставляється бакалавру, який: не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Навчальна дисципліна передбачає опрацювання індивідуальних завдань із опрацювання фольклорного архіву Навчально-наукового інституту мистецтв. Завдання, виконані студентами протягом проходження навчальної фольклорної практики оцінюються відповідно до робочих програм та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Порядок та організація контролю знань бакалаврів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів, Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Політика курсу сприяє розкриттю специфіки регіонального фольклору, а саме пісенної культури, а також навиків архівування та оновлення існуючого фольклорного матеріалу архіву Навчально-наукового Інституту мистецтв</p>	
<p>8. Рекомендована література</p>	
<p>1. Луканюк Б. Типові форми музично-етнографічної документації. – Львів, 1981. – 24 с. 2. Програма, запитальники та методичні поради дослідникам народної культури України /</p>	

- Упорядн. Л.Орел, К.Мищенко. – Київ: ІСДО, 1995. – 232 с.
- 3.Танцюра Г. Записки збирача фольклору. – Київ, 1958. – 101 с.
- 4.Фольклористика: Програма та методичні рекомендації до проведення фольклорної практики студентів філологічного факультету / Укл. Л.Дунаєвська, Л.Шурко. – Київ, 2000. – 40 с.
- 5.Фольклорна збирацька практика з курсу "Українська народна музична творчість": Методичні рекомендації / Укл. М.Мишанич, І.Довгалюк. – Київ: РУМК, 1992. – 12 с.
6. Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики: Збірник наукових праць / Ред. і упорядн. Б.Луканюк. – Київ, 1989. – 101 с.
7. Балашов Д. Как собирать фольклор (руководство по сбору произведений устного народного творчества). – Москва, 1971.
- 8.Бачинская Н. Памятка собирателя народных песен. – Москва, 1953.
9. Боряк О. Матеріали з історії народознавства в Україні: Каталог етнографічних програм (друга половина XVIII-XX ст.). – Київ, 1994. – 124 с. 57
10. Гнатюк В. Українська народна словесність (в справі записів українського етнографічного матеріалу) // Гнатюк В. Вибрані статті про народну творчість. – Київ, 1966. – С. 37-77.
- 11.Гордійчук М. Як записувати народну музику. – Київ, 1960. – 35 с.
- 12.Громов Г. Методика полевых этнографических исследований. – Москва, 1967.
13. Коваль В. Из досвіду проведення фольклорних експедицій // Музичний фольклор в системі навчання та виховання молоді. – Тернопіль, 2000. – С. 85- 89.
- 14.Колесса Ф. Кілька слів про збирання і гармонізування українських народних пісень // Колесса Ф. Музикознавчі праці. – Київ, 1970. – С. 444-455.
15. Морохин В. Методика собирания фольклора. Учебное пособие для вузов. – Москва, 1990. – 86 с.
- 16.Правдюк О. Методика записування музичного фольклору. – Київ, 1981. – 55 с.
17. Пропп В. Методическая записка по архивному хранению и систематизации фольклорных материалов. – Вильнюс, 1964.
18. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. – Львів, 1982. – 47 с.
- 19.Супруненко В. Народознавчий запитальник. – Мелітополь, 1994. – 32 с.
20. Wskazówki zbierania melodyj ludowych. Przegląd muzyczny. – Poznań, 1925. – № 2. – S. 1-9.
- 21.Брицина О. Сучасні аспекти методики збирання народної прози. Народна творчість та етнографія. – К., 2003. – №3. – С.24-34.
- 22.Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 286 с.
23. Методичні принципи і прийоми записування усної словесності для студентів 1-3-х курсів спеціальності «Фольклористика». Укл. Г. Сокіл. – Львів: ЛДУ, 1998. – 30 с.
24. Мишанич М. Архівне опрацювання народновокальних творів: Методичні рекомендації з музично-етнографічної транскрипції. – Львів, 1995. – 20 с.
25. Музично-етнографічна практика: Методичні рекомендації для теоретико-композиторського факультету. Укл. Б. Луканюк. – Київ: МКНЗМК, 1993. – 31 с.
- 26.Програма, запитальники та методичні поради дослідникам народної культури України. Упорядн. Л. Орел, К. Мищенко. – Київ: ІСДО, 1995. – 232 с.
- 27.Фольклористика: Програма та методичні рекомендації до проведення фольклорної практики студентів філологічного факультету. Укл. Л.Дунаєвська, Л.Шурко. – Київ, 2000. – 40 с.
- 28.Фольклорна збирацька практика з курсу «Українська народна музична творчість»: Методичні рекомендації. Укл. М.Мишанич, І.Довгалюк. – Київ: РУМК, 1992. – 12 с.
- 29.Фольклорна практика: Методичні вказівки та програма для студентів перших курсів філологічних факультетів та вчителів. Укл. Т.Борисюк, І.Денисюк, І.Остапик. – Луцьк, 1986. – 42 с. Додаткова література

- 30.Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики: Збірник наукових праць. Ред. і упорядн. Б.Луканюк. – Київ, 1989. – 101 с.
- 31.Коваль В. Із досвіду проведення фольклорних експедицій. Музичний фольклор в системі навчання та виховання молоді. – Тернопіль, 2000. – С. 85-89.
- 32.Колесса Ф. Кілька слів про збирання і гармонізування українських народних пісень. Музикознавчі праці. – Київ, 1970. – С. 444-455.

Викладач _____Фабрика-Процька О.Р.